

Eszterhai Viktor – Vörös Zoltán: Az EU–Kína csúcstalálkozó: A partnerség illúziójának a vége¹

Vezetői összefoglaló

- Donald Trump második elnöki ciklusának külpolitikája megnyitotta az utat az EU–Kína kapcsolatok újrakalibrálása felé; ennek indikátorává vált a 2025-ös EU–Kína csúcstalálkozó.
- A találkozó nem hozott áttörést. Középpontjában a kereskedelmi egyensúlytalanságok, a kínai túlkapacitás, az oroszbarát kínai külpolitika, valamint az EU transzatlanti elköteleződése állt. A korlátozott eredményességet jól jelzi, hogy a felek mindössze egy közös klímapolitikai nyilatkozatot fogadtak el.
- Peking továbbra is fontos gazdasági partnerként tekint az EU-ra, ugyanakkor egyre kevésbé tartja képesnek önálló stratégiai döntések meghozatalára.
- Az EU értékalapú megközelítése szűkíti a tranzakciós logikán alapuló külpolitikai mozgásteret. A jelenlegi stratégia sem gazdasági, sem geopolitikai téren nem eredményez érdemi előrelépést Kínával szemben. A stratégiai autonómia deklarált cél ugyan, de a gyakorlati feltételek továbbra is hiányoznak.
- A csúcstalálkozó leszámolt azzal az illúzióval, hogy a nemzetközi környezet és különösen az amerikai külpolitika változása újra közelebb hozhatná egymáshoz az EU-t és Kínát.

A 2025. július 24-én megtartott EU–Kína csúcstalálkozó egyszerre szolgálta a kétoldalú diplomáciai kapcsolatok ötvenedik évfordulójának megünneplését és a megváltozott geopolitikai környezethez való stratégiai igazodást. A találkozóra egy markáns amerikai külpolitikai irányváltás közepette került sor, amely új mozgásteret teremtett az Európai Unió és Kína számára kapcsolataik újragondolására. A tanulmány elemzi azokat a strukturális tényezőket, amelyek a találkozó előkészítését és lefolyását befolyásolták, valamint értékeli, hogy a csúcstalálkozó milyen mértékben jelezhet stratégiai fordulatot a bilaterális viszonyban. Az elemzés rámutat: a kölcsönös bizalmatlanság, az eltérő érdekérvényesítési logikák és az értékalapú európai külpolitikai megközelítés korlátozta az érdemi előrelépést. A csúcstalálkozó végül nem hozott enyhülést, de világos képet adott az EU–Kína kapcsolatok korlátairól, valamint a stratégiai autonómiát célzó, ám ellentmondásokkal terhelt európai külpolitika dilemmáiról.

1. Bevezetés

Az Európai Unió és Kína közötti csúcstalálkozóra 2025. július 24-én került sor, amely egyben a kétoldalú diplomáciai kapcsolatok ötvenedik évfordulójának megünneplését is szolgálta. Az esemény nem csupán szimbolikus jelentőséggel bírt, hanem stratégiai súlya is megkérdőjelezhetetlen volt a jelenlegi nemzetközi környezetben. Az új amerikai adminisztráció alatt egyre markánsabbá váló külpolitikai irányváltás lényegesen átalakította a globális viszonyokat, és ezzel új mozgásteret nyitott az Európai Unió és Kína számára kapcsolataik újrapozicionálására.

¹ Eszterhai Viktor (Eszterhai.Viktor@uni-nke.hu), az NKE JLI Kína és Indopacifikus Régió Kutatási Programjának vezetője; Vörös Zoltán (Voros.Zoltan@uni-nke.hu), az NKE JLI Kína és Indopacifikus Régió Kutatási Programjának tudományos főmunkatársa, a PTE BTK egyetemi docense.

A Trump-adminisztráció politikája radikális szakítást jelentett a Biden-kormányzat szövetségalapú, multilaterális megközelítésével. Az új amerikai vezetés egyoldalú lépései – legyen szó a kereskedelmi rendszer átalakításáról vagy a nemzetközi szabályalapú rend nyílt elutasításáról – arra késztették az európai és kínai döntéshozókat, hogy újragondolják hosszú távú stratégiáikat. Ebben az átrendeződő erőterben egyre inkább felértékelődött a kétoldalú kapcsolatok stabilizálásának és fejlesztésének lehetősége, annak érdekében, hogy a felek hatékonyabban érvényesíthessék érdekeiket a bizonytalan és kiszámíthatatlan világrendben.

Jelen elemzés célja, hogy az EU–Kína csúcstalálkozó vizsgálatán keresztül választ adjon arra a kérdésre: vajon körvonalazódik-e fordulat a Brüsszel-Peking viszonyokban. Az elemzés egyfajta indikátorvizsgálatként kívánja értékelni, hogy milyen irányba mozdulhatnak el az európai–kínai kapcsolatok a köz-eljövőben, és milyen tényezők alakíthatják e változások dinamikáját.

2. Történelmi előzmények: az EU–Kína kapcsolatok és az amerikai hatás

Európa és Kína kapcsolata a második világháború óta alapvetően az Egyesült Államok külpolitikájának függvényében alakult. A hidegháború kezdetén az európai országok többsége nem létesített diplomáciai kapcsolatot a Kínai Népköztársasággal, és Tajvant ismerte el Kína hivatalos képviselőjének. Fordulatot Richard Nixon 1972-es kínai látogatása hozott, amely megnyitotta az utat az európai–kínai kapcsolatépítés előtt is.

Az Európai Gazdasági Közösség 1975. május 8-án létesített diplomáciai kapcsolatot a szárazföldi Kínával² és a következő években, de kifejezetten 1978-tól, a „reform és nyitás” politikájának bevezetésétől vált intenzívebbé a két fél közötti kapcsolat, mely európai részről elsősorban a gazdasági nyitás lépéseinek támogatását jelentette.

A gazdasági együttműködés lehetőségei különösen az 1990-es és 2010-es évek között bontakoztak ki, amikor az Egyesült Államok biztosította a nemzetközi rendet és ezáltal a globális kereskedelem stabil kereteit. Ebben az időszakban mind az EU, mind Kína elsősorban a gazdasági érdekekre összpontosított, miközben az értékrendi különbségek háttérbe szorultak – bár mindvégig felmerültek és megjelentek olyan, elsősorban az emberi jogokhoz és értékekhez köthető ügyek, melyek nehezítették a kapcsolatok stratégiai elmélyítését, akár a Tienanmen-téri eseményekre, akár a hongkongi tüntetésekre gondolunk. Kína számára az EU fontos piacot, valamint tőke- és technológiaforrást jelentett; míg az EU Kínában versenyképes gyártási feltételeket és növekvő fogyasztói piacot látott. Különösen Németország játszott kiemelt szerepet, amelynek feldolgozóipari értékláncai egyre szorosabb együttműködést alakítottak ki kínai partnerekkel.

Bár az Egyesült Államok Kína-politikája a 2008-as válság után fokozatosan elmozdult, és egyre inkább kihívóként kezelte Pekinget, az európai politika sokáig nem követte ezt az irányt. Kína az amerikai mellett az európai piacon is egyre jelentősebbé vált – nemcsak mint fellelvőpiac, hanem mint gyártóbázis és befektető is. A gazdasági világválság ezt a folyamatot tovább erősítette és a befektetőkre nyitott európai államok szélesre tárták ajtóikat Peking előtt: „az éves közvetlen külföldi befektetések (FDI) Kínából az EU-ba 2010 és a 2016-os csúcspont között majdnem 18-szorosára nőttek”.³

² BROADBENT, K. P.: China and the EEC : The Politics of a New Trade Relationship. *The World Today*, 32(5), 1976. pp. 190-198

³ GAENSSMANTEL, Frank: China-EU economic relations–new perspectives on decision-making, mutual understanding and effects – introduction to the special issue. *Asia Europe Journal*, 21 (2023), pp. 401-412.

Az első Trump-adminisztráció hidegháborús retorikája, a kereskedelmi háború és a kínai technológia korlátozása azonban változást hozott Európában is, de nem szabad elfelejteni, hogy az egyébként domináns⁴ kereskedelmi kapcsolat Európában ekkorra már számos kritikus véleményt és ügyet szült, elsősorban Kína kereskedelmi gyakorlatát, a kínai piacra való belépés korlátozását, az egyre növekvő hiányt vagy az európai gyártókat fenyegető kínai technológiákat (pl. napelemek⁵) kiemelve.⁶ Ekkor, 2019-ben született meg az a máig irányadó megközelítés, miszerint Kína egyszerre partner, versenytárs és rendszerszintű kihívó.⁷ Ennek megfogalmazása egyértelmű jelzés volt Washington felé: az EU érzékeli a geopolitikai változásokat. A gazdasági partnerség súlya azonban ekkor is meghatározó maradt, amit az is jelez, hogy a Trump-adminisztráció utolsó napjaiban a felek elvi szinten elfogadták az Átfogó Befektetési Megállapodás (CAI) kereteit – ami az európai nagyipar és az Európai Bizottság közös sikerének tekinthető.⁸

A Biden-adminisztráció még erőteljesebb nyomást gyakorolt szövetségeseire. Külpolitikáját az autoriter rezsimek és a szabad demokráciák szembenállására építette, és elvárta partnereitől, hogy csökkentsék Kínától való függőségüket („*decoupling*”), mivel a túlzott kitettség Washington szerint biztonsági kockázatot jelent.⁹ A COVID-19 világjárvány, valamint az orosz–ukrán háború megerősítette ezt a narratívát – különösen a nyugati középosztály körében, amely politikailag meghatározó tényezővé vált. Németországban a „jelzőlámpa-koalíció” alatt – kiegészülve az EU intézményeinek megerősödő geopolitikai ambícióival – általánossá vált a kapcsolatok fokozódó átpolitizálódása, amelyet jól tükröz a 2023-as Kína Stratégia is (*Strategy on China*). A dokumentum, mindamellett, hogy megerősíti az európai hármas felfogást Kínáról, kiemeli ugyan a *decoupling*-gel szembeni fenntartásokat, de a kockázatok csökkentését („*de-risking*”) a Kínával szembeni fellépés központi elemévé teszi.¹⁰

Ezzel párhuzamosan Kína külpolitikája is asszertívebbé vált. A világjárvány alatti „farkasharcos diplomácia”,¹¹ valamint a nemzetközi szintén egyre konfliktuskeresőbb magatartás tovább erősítette a bizalmatlanságot. A lefelé tartó spirál gyorsan elindult: a hszincsiangi helyzet miatt bevezetett európai szankciókra¹² Kína kemény – európai értékelés szerint aránytalan – válaszlépésekkel reagált,¹³ ami a kapcsolatok érdemi romlásához vezetett. Bár Peking igyekezett fenntartani a gazdasági együttműködést, komo-

⁴ Európai Tanács: [EU-China trade: facts and figures](https://consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/07/24/). *consilium.europa.eu*, 2025.07.24. [online, 2025.07.26.]

⁵ Európai Bizottság: [EU imposes definitive measures on Chinese solar panels, confirms undertaking with Chinese solar panel exporters](https://ec.europa.eu/press/press-releases/2025/07/26/). *ec.europa.eu*, 2025.07.26. [online, 2025.07.26.]

⁶ Európai Bizottság: [EU-China – A strategic outlook](https://commission.europa.eu/press/press-releases/2019/03/12/). *commission.europa.eu*, 2019.03.12. [online, 2025.07.26.]

⁷ Ibid.

⁸ Európai Bizottság: [EU and China reach agreement in principle on investment](https://ec.europa.eu/press/press-releases/2020/12/30/). *ec.europa.eu*, 2020.12.30. [online, 2025.07.28.]

⁹ CHUANYING, Lu – LUYAO, Zhang: Managing U.S.-China Technological Decoupling A Chinese Perspective. *China Quarterly of International Strategic Studies*, 7(4), 2021, pp. 409-431.

¹⁰ The Federal Government of Germany: [Strategy on China](https://www.bmvr.de/en/strategy-on-china). *auswaertiges-amt.de*, 2023. [online, 2025.07.26.]

¹¹ A „farkasharcos diplomácia” (*wolf warrior diplomacy*) Kína egyre harciasabb és konfrontatívabb külpolitikai kommunikációját jelöli, amelyben a diplomaták határozottan, gyakran provokatívan védik Kína érdekeit és válaszolnak a külső kritikákra, főként a közösségi médián és nyilvános fórumokon keresztül. Lásd: YUAN, Shaoyu: [Tracing China's diplomatic transition to wolf warrior diplomacy and its implications](https://www.nature.com/articles/d41586-023-03118-1). *Nature*, 2023.11.18. [online, 2025.07.25.]

¹² Az EU 2021. március 22-én szankcionált négy kínai állampolgárt és egy szervezetet (Xinjiang Production and Const-
ruction Corps, XPCC) melyeket kapcsolatba hozott a uigur etnikai kisebbség üldözésével és a tömeges letartóztatásokkal.
Európai Parlament: [Chinese counter-sanctions on EU targets](https://europarl.europa.eu/press/press-releases/2021/05/). *europarl.europa.eu*, 2021.05. [online, 2025.07.26.]

¹³ Kína még aznap válaszolt és szervezeteket és politikusokat, elemzőket tiltott ki Kínából. A kitiltottak között voltak az Európai Parlament Emberi Jogok albizottságának tagjai, de német kutatóintézetek is. Európai Parlament: [Chinese counter-sanctions on EU targets](https://europarl.europa.eu/press/press-releases/2021/05/). *europarl.europa.eu*, 2021.05. [online, 2025.07.26.]

lyabb engedményekre nem volt hajlandó. A kínai közvetlen tőkebefektetések az EU-ban jelentősen visszaestek,¹⁴ és egyes stratégiai szektorokban szigorúbb ellenőrzési mechanizmusokat vezettek be. A „kockázatsökkentés” („*de-risking*”) politikája egyre meghatározóbbá vált.

A második Trump-adminisztráció Kína-politikája szintén kihívást jelent az EU számára, ám a helyzet két szempontból is újszerű. Egyrészt az amerikai kormányzat egyre inkább a bilaterális nyomásgyakorlást részesíti előnyben a multilaterális egyeztetések helyett, miközben visszavágja az általa korábban biztosított előnyöket – például a NATO védelmi garanciáit vagy az amerikai piachoz való szabad hozzáférést. Másrészt az Egyesült Államok relatív kapacitásai és globális befolyása csökkent. Az újraéledő amerikai–kínai kereskedelmi feszültségek gyors enyhülése – alig öt hét leforgása alatt – azt mutatja: Washington sem képes tartós konfrontációt fenntartani.¹⁵

Ez az új geopolitikai környezet elvileg lehetőséget teremthet az EU számára, hogy bővítse mozgásterét – akár az Egyesült Államokkal folytatott újratárgyalások révén, akár egy saját, realisabb Kína-politika kialakítása érdekében.

3. A csúcstalálkozó előtti közvetlen események: rossz előjelek

A 2025-ös EU–Kína csúcstalálkozó már a szervezés korai szakaszában stratégiai jelentőségű eseménnyé vált, elsősorban Donald Trump második elnöki ciklusának első külpolitikai lépései miatt. Ide tartozott a Kínát célzó újabb protekcionista nyomásgyakorlás, a kereskedelmi vámintézkedések kiterjesztése, valamint a diplomáciai nyitás Moszkva irányába. Ez a nemzetközi környezetváltozás sürgető szükségé tette az Európai Unió és Kína számára kapcsolataik újrakalibrálását.

Mivel az előző csúcstalálkozóra 2023-ban Kínában került sor, az európai fél részéről természetes elvárásként merült fel, hogy ezúttal az EU legyen a házigazda, de végül Kína vált a csúcstalálkozó helyszínévé. A helyszínválasztás háttérében több stratégiai és szimbolikus tényező is meghúzódott. Felmerült, hogy Hszi Csin-ping európai látogatását a 2025. május 9-i moszkvai győzelmi napi ünnepséghez időzítené. Ez a lehetőség több uniós fővárosban is komoly aggodalmat váltott ki: politikailag nehezen lett volna vállalható, hogy a kínai elnök közvetlenül Vlagyimir Putyin oldalán való megjelenés után érkezzen az Európai Unió csúcstalálkozójára.¹⁶ Így mindkét fél számára kedvezőbbnek tűnt, hogy Peking legyen a házigazda: Kína így erőt demonstrálhatott azzal, hogy a világ egyik legnagyobb gazdasági tömbje „zarándokol el” a kínai fővárosba, az EU pedig elkerülhette a kényes politikai helyzetet.

A csúcstalálkozó hivatalos bejelentésére 2025. április 11-én került sor, amikor António Costa, az Európai Tanács elnökének szóvivője nyilvánosan megerősítette: az eseményt az év második felében Kínában rendezik meg.¹⁷ A konkrét időpontot 2025. június 12-én a *Politico* tette közzé uniós diplomatikára hivatkozva:¹⁸ a találkozót július 24–25-ére tűzték ki, a tervezett helyszínek pedig Peking és Hofej városa voltak. A kínai fél eredetileg kétnapos csúcstalálkozóban gondolkodott. A hivatalos politikai tárgyalások Pekingben zajlottak volna, míg Hofej – a kínai elektromosjármű-ipar egyik központja, valamint a német–kínai autóiipari együttműködés fontos színtere – adott volna otthont a gazdasági fókuszú második napnak. További

¹⁴ ZENGLEIN, Max J. – SEBASTIAN, Gregor: [Chinese foreign direct investment in Europe: the downward trend continues](#). *Industrial Analytics Platform*, 2022.12. [online, 2025.07.26.]

¹⁵ Lásd: VÖRÖS, Zoltán – ESZTERHAI, Viktor: [A visszavonulás ára – az amerikai–kínai kereskedelmi megállapodás tanulsága](#), *Világrend elemzések*, 2025/6. [online, 2025.07.27.]

¹⁶ LIBOREIRO, Jorge: [Signs of EU–China reset intensify as Xi Jinping arrives in Moscow for Victory Day](#). *Euronews*, 2025.05.07. [online, 2025.07.28.]

¹⁷ THE BRUSSELS TIMES: [EU–China summit expected to take place in July](#). *brusselstimes.com*, 2025.04.11. [online, 2025.07.26.]

¹⁸ VERHELST, Koen – GIJS, Camille: [EU and China eye July 24-25 for summit](#). *Politico*, 2025.06.12. [online, 2025.07.26.]

szimbolikus jelentőséget kölcsönzött a helyszínválasztásnak, hogy Hofej fejlesztésében Ursula von der Leyen édesapja, Ernst Albrecht is szerepet vállalt a német–kínai kapcsolatok korai időszakában.¹⁹

A terv azonban módosult: a kínai fél végül lemondott a hofeji programról, és a csúcstalálkozó egynaposra rövidült. A hivatalos indoklás szerint Li Csiang kínai miniszterelnök egyéb kötelezettségei tették szükségessé a változtatást, de valószínűsíthető, hogy a diplomáciai feszültségek is hozzájárultak a döntéshez. A csúcstalálkozót megelőző legfontosabb egyeztetésre 2025. július 2-án került sor Brüsszelben, a 13. EU–Kína stratégiai párbeszéd keretében.²⁰ Vang Ji kínai külügyminiszter és Kaja Kallas, az EU külügyi és biztonságpolitikai főképviselője a kétoldalú kapcsolatok strukturális kihívásait tekintették át.²¹ Vang Ji megerősítette, hogy a júliusi csúcstalálkozó előkészületei jól haladnak, és annak célja a kapcsolatok „helyes mederbe terelése”.²² Ugyanakkor Vang Ji brüsszeli látogatása a háttérben húzódó ellentétekre is rávilágított. Ursula von der Leyen július 8-i nyilatkozatában azzal vádolta Kínát, hogy túlkapacitásai révén elárasztja a világpiacot, és lehetővé teszi Oroszország háborús gazdaságának fennmaradását.²³ Bár néhány nappal később egy újabb bejegyzésében békülékenyebb hangot ütött meg, és a csúcstalálkozót „a kapcsolat előmozdításának és egyensúlyba hozásának” lehetőségeként értékelte, az értékalapú kritikák Kína ukrajnai háborúval kapcsolatos pozícióját illetően továbbra is hangsúlyosak maradtak. Ugyancsak terhelte az általános légkört, hogy Kína 2025 tavaszán korlátozta a ritkaföldfémek kivitelét, különösen az EU számára kritikus technológiai ágazatok irányába, ami a kontinensen rejtett nyomásgyakorlásként csapódott le. A kétoldalú gazdasági bizalom további gyengülését jelezte az is, hogy több uniós tagállam szigorítani kezdte a kínai befektetések nemzetbiztonsági átvilágítását, különösen a technológiai és infrastruktúra szektorban. Kaja Kallas a brüsszeli előkészítő találkozón megismételte von der Leyen Oroszország támogatásával kapcsolatos kritikáját. Egyes diplomáciai kiszivárogtatások szerint Vang Ji zárt ajtók mögötti egyeztetéseken elismerte: Kína számára nem elfogadható, hogy Oroszország vereséget szenvedjen, mivel ez ellentétes lenne Peking stratégiai érdekeivel, de természetesen elutasította az európai vádakat.²⁴

Az európai reakciók fényében a kínai fél végül úgy döntött, hogy a csúcstalálkozót egynapos formátumban, kizárólag Pekingben tartják meg – sokak szerint ez nemcsak logisztikai, hanem politikai kompromisszum is volt. A döntés előrevetítette, hogy a csúcstalálkozó nem derűs légkörben fog lezajlani.

Az európai–kínai párbeszéd mellett ugyanakkor fontos előzmény volt az európai–amerikai viszony alakulása is. Egy korábbi elemzésünkben már kiemeltük, hogy a Washingtonnal fenntartott viszony egyre kritikusabbá vált,²⁵ ráadásul az európai irány, a stratégiai autonómia a külpolitikában az Egyesült Államoktól is függetlenebb Európát vizionált. Abban az elemzésben ugyanakkor már kiemeltük, hogy „az európai államok, bármennyire is optimisták saját biztonsági kapacitásaik és ezek fejlesztése kapcsán, nem

¹⁹ NIEDERSACHSEN: [Partnerschaft zwischen Niedersachsen und Anhui \(VR China\)](#). Niedersächsische Staatskanzlei, 2024. [online, 2025.07.28.]

²⁰ MFA CHINA: [MFA Statement on 13th China-EU Strategic Dialogue](#). Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 2025.07.03. [online: 2025.07.24.]

²¹ EEAS: [China: High Representative/Vice-President Kaja Kallas holds EU-China Strategic Dialogue with Foreign Minister Wang Yi](#). European External Action Service, 2025.07.02. [online, 2025.07.24.]

²² LEBLOND, Clément: [China, EU 'should not seek confrontation', FM Wang says](#). France24, 2025.07.03. [online, 2025.07.24.]

²³ VERHELST, Koen - DAHL, Jordyn: [Von der Leyen sets stage for contentious China summit](#). Politico, 2025.07.08. [online, 2025.07.27.]

²⁴ LI, Jevans: [China tells EU it cannot afford Russian loss in Ukraine war, sources say](#). South China Morning Post, 2024.07.23.

²⁵ ESZTERHAI Viktor – VÖRÖS Zoltán: [Az EU–Kína enyhülés: Stratégiai fordulat vagy csak visszatérés a pragmatizmushoz?](#) Világrend elemzések, 2025/4. [online, 2025.07.27.]

állnak készen a Washingtontól történő elszakadásra, továbbra is függenek a NATO-tól és mindez a függőség a következő években is meghatározza majd a közösség külpolitikai lehetőségeit”,²⁶ és mindez a 2025 júniusában tartott NATO csúcson valósággá is vált: az európai államok belementek az 5 százalékos védelmi kiadásba,²⁷ lényegében elfogadva Donald Trump ajánlatát. Világossá vált tehát, hogy a stratégiaiilag független európai külpolitika továbbra is álom marad, egyúttal viszont azt is jelezték a világ és Kína számára, hogy Európa még nem képes leszakadni Washingtonról. Mindez pedig determinálta a csúcstalálkozó menetét is: miközben Kína lehetőséget, addig Európa kockázatot lát az Egyesült Államok globális visszahúzódsában.

4. A csúcstalálkozó eseményei

A 2025. július 24-én megtartott EU–Kína csúcstalálkozón az Európai Uniót Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke, António Costa, az Európai Tanács elnöke és Kaja Kallas, az EU külügyi és biztonságpolitikai főképviselője képviselték. A kínai delegáció élén Hszi Csin-ping államfő és Li Csiang miniszterelnök állt. A találkozó – súlyához és időzítéséhez képest – visszafogott nyilvánosságot kapott Kínában is. Ez összhangban állt a korábbi várakozásokkal és az egy naposra csökkentett programmal is.

A tárgyalásokról döntően a kínai hivatalos kommunikációból származó kijelentések kerültek nyilvánosságra a kínai sajtón keresztül. A kínai fél felhívása, miszerint az EU „tartson ki a nyílt együttműködés mellett, és kezelje megfelelően a nézeteltéréseket és feszültségeket”, válaszként értelmezhető azokra az európai üzenetekre, amelyek a párbeszéd fenntartását ugyan fontosnak tartották, de egyre határozottabban követelték Kína részéről a változtatásokat – különösen az Oroszország iránti támogatás csökkentése és a kereskedelmi egyensúlytalanságok kezelése terén.²⁸

Az EU hangsúlyozta, hogy a kétoldalú kereskedelmi mérleg súlyosan elbillent: 2024-ben az EU külkereskedelmi hiánya Kínával szemben történelmi csúcst, 305,8 milliárd eurót ért el. Egy közös jelentés megfogalmazása szerint: „ahogy együttműködésünk mélyült, úgy mélyült az egyensúlytalanság is.”²⁹ Az európai oldal jelezte: elvárható lenne Kína részéről a túlkapacitások visszafogása – különösen a zöld technológiák és elektromos járművek területén –, valamint a nagyobb piaci reciprocitás biztosítása.³⁰

A kínai fél több szinten reagált. Peking egyrészt azt hangsúlyozta, hogy az EU gazdasági nehézségei nem Kína hibájából erednek, hanem belső strukturális problémákból, illetve az Egyesült Államok által gyakorolt gazdasági nyomásból. Tagadta, hogy állami támogatás állna a túlkapacitások mögött, és elutasította, hogy Kína versenytorzító szerepet játszana. Ugyanakkor figyelmeztetett: a védővámok alkalmazása nem jelent megoldást, sőt, újabb kereskedelmi konfliktusokat szülhet. A kereskedelmi háború lehetőségét a kínai fél burkolt fenyegetésként emlegette, amit az európai közvélemény is így értelmezett – különösen annak fényében, hogy a kérdés Kínán belül is egyre komolyabb kormányzati figyelmet kap.

A globális kihívásokra adott kínai válaszok is tartózkodóak maradtak. Hszi Csin-ping úgy fogalmazott, hogy a feleknek „törekedniük kellene a közös fellépésre” – különösen a globális turbulenciákkal szemben, ami valójában burkolt utalás volt az Egyesült Államokkal szembeni összehangolt fellépésre. Ugyanebben

²⁶ Ibid.

²⁷ NATO: [Defence expenditures and NATO's 5% commitment](#). NATO, 2025.06.27. [online, 2025.07.24.]

²⁸ GLOBAL TIMES: [China-EU Summit shows Beijing's strength in diplomacy](#). Global Times, 2025.07.24. [online, 2025.07.24.]

²⁹ CHEN, Laurie – LEE, Liz – CHEN, Xiuhaio: [China's Xi calls for proper handling of frictions at tense summit with EU officials](#). Reuters, 2025.07.24. [online, 2025.07.24.]; GAN, Nectar: [China's Xi urges Europe to make 'the right strategic choice' amid global trade turbulence at key summit](#). CNN, 2025.07.24. [online, 2025.07.27.]

³⁰ Európai Tanács: [25th EU-China summit - EU press release](#). consilium.europa.eu, 2025.07.24. [online, 2025.07.26.]

az időszakban az EU előrehaladott tárgyalásokat folytatott az Egyesült Államokkal egy kereskedelmi megállapodásról, és végül 2025. július 27-én egyezsége is jutottak, melynek keretében 15%-os általános vámtarifát vezetnek be az uniós exporttermékekre – így elkerülve a Trump-adminisztráció által kilátásba helyezett, ennél jóval szigorúbb, 30%-os büntetővámot.³¹ Mindez értelemszerűen nemcsak háttérbe szorította a Kínával folytatott stratégiai egyeztetések prioritását, hanem lehetőséget is teremtett arra, hogy a kínai kapcsolatrendszer az Egyesült Államokkal folytatott tárgyalások részévé tegye.

Ursula von der Leyen a csúcstalálkozó zárásakor úgy nyilatkozott: „elértük a fordulópontot”, és felszólította Kínát, hogy „álljon elő valódi megoldásokkal”. A megfogalmazás világos üzenetet hordozott: az EU változást vár, miközben maga is egyre pragmatikusabb álláspont felé mozdul. Ennek ellenére sem az európai, sem a kínai fél nem tett egyértelmű és konkrét gesztusokat a kapcsolatok javítása érdekében. A kínai fél megjegyzése, miszerint az EU-nak a „helyes irányt” kellene követnie, az uniós értelmezésben inkább burkolt figyelmeztetésként, semmint konstruktív együttműködési javaslatként hatott.³²

A csúcstalálkozó visszafogott hangulata és érdemi eredménytelensége abban is megmutatkozott, hogy a felek mindössze egyetlen közös sajtónyilatkozatot adtak ki – az éghajlatváltozás elleni fellépés szükségességéről.³³ A geopolitikai és kereskedelmi kérdésekben viszont nem sikerült közös nevezőre jutni. Ez világosan tükrözi, hogy az EU–Kína kapcsolatok jelenleg mély bizalmi és strukturális válságban vannak.

5. Összegzés

A 2025-ös európai–kínai csúcstalálkozó stratégiai jelentősége vitathatatlan, ám végül a politikai eredmények szempontjából marginálissá vált – részben az európai vezetés által választott értékalapú külpolitikai megközelítés, részben pedig a megváltozó globális folyamatokhoz való ellentétes hozzáállás következtében. Az Európai Unió következetes morális pozícióvállalása – különösen Kína oroszbarát politikája és az emberi jogi aggályok kapcsán – szűkíti a mozgásterét a pragmatikus külpolitikai eszköztár alkalmazására, a hagyományosan meglévő gazdasági érdeellentétek mellett. Így a „kínai kártya” nem válik érdemi eszközzé az EU számára az Egyesült Államokkal szembeni pozícióerősítésben.

Az értékalapú megközelítés fenntartása – amely transzatlanti lojalitásra épül, a nyers érdekekkel szemben – Pekingben kiábrándulást eredményezett. Kína egyre inkább úgy látja, hogy az EU nem hajlandó önálló stratégiai döntéseket hozni, így egyre kevésbé tartja releváns partnernek a geopolitikai térben. Bár Kína nem érdekelt a kapcsolatok további romlásában – különösen, mivel az EU továbbra is kulcsfontosságú piacot jelent gazdasági modernizációs céljaihoz –, a lehetőségek látványosan beszűkültek. Noha Kína a csúcstalálkozón egy olyan Európára számított, amely a megváltozott nemzetközi környezetben autonóm döntések meghozatalára is képes, végül egy olyan szereplővel találta szemben magát, amely – részben a transznacionális lojalitás, részben pedig a liberális világrendhez szokott választópolgárok elvárásai miatt – továbbra is az Egyesült Államok elvárásaihoz igazodik. Hszi Csin-ping beszédében hangsúlyozta a nyitottság, az együttműködés és a stabilitás fontosságát. Bár Washingtont név szerint nem említette, egyértelműen utalt arra, hogy Európának olyan irányokat kellene követnie, amelyek az Egyesült Államoktól függetlenül határozzák meg az Unió szerepét. Ez nem csupán a jelenlegi instabilitás kezelésére adhat választ, hanem a multipoláris világrend kialakításában érdekelt kínai fél érdekeit és elvárásait is szolgálja – ismét megmutatva, milyen eltérően reagál a két fél a változó nemzetközi környezetre.

Amennyiben az EU valós eredményeket kíván elérni Kínával (és a világ egyéb szereplőivel) szemben, akkor a megközelítésének tranzakciós logikára kellene épülnie. Nem működik az a modell, amely elvi

³¹ GRAY, Andrew – SHALAL, Andrea: [US, EU avert trade war with 15% tariff deal](#). Reuters, 2025.07.28. [online, 2025.07.28.]

³² CHEN, Laurie – LEE, Liz – CHEN, Xiuhaio: [China's Xi calls for proper handling of frictions at tense summit with EU officials](#). Reuters, 2025.07.24. [online, 2025.07.24.]

³³ Európai Tanács: [25th EU-China summit - EU press release](#). consilium.europa.eu, 2025.07.24. [online, 2025.07.26.]

követelményeket állít feltételként – például a kínai–orosz kapcsolatok gyökeres újragondolását –, amelyeknek Peking sem képességéből, sem érdekéből fakadóan nem kíván megfelelni. Ha az EU kereskedelmi ügyekben vagy geopolitikai nyomásgyakorlásban akar hatékony lenni, akkor konkrét, kölcsönös és árnycsajánlatokra van szükség. Ez mutat rá a jelenlegi európai Kína-politika legnagyobb ellentmondására: képtelen érdemi eredményeket felmutatni, miközben fokozza a feszültségeket. Maga a csúcstalálkozó is látteleként szolgál erről a tendenciáról: feszültségkeltés, erényhirdetés, a következmények figyelmen kívül hagyása – mindez egy stratégiai autonómiát hirdető, de annak feltételeit nélkülöző külpolitika keretében.

Az ellentmondás túlmutat a konkrét külpolitikai döntéseken, és az EU globális szerepfelfogásának strukturális korlátaira mutat rá. Az EU deklarált célja, hogy stratégiai autonómiát építsen, vagyis képessé váljon a globális folyamatok érdemi alakítására független, szuverén szereplőként. Ugyanakkor ez a törekvés szorosan összefonódik az USA-hoz fűződő szövetségi viszonyrendszer fenntartásával, amely a jelenlegi, tranzakciós logikára épülő nemzetközi rendszerben könnyen kiszolgáltatottsághoz és mozgástérvesztéshez vezethet. A stratégiai autonómia így inkább szimbolikus retorikai eszközzé válik, amely nemcsak a realitását veszíti el, hanem még a tárgyalási pozíciókat is gyengítheti Washingtonnal szemben. Peking tisztában van vele, hogy a kapcsolatok súlypontja egyre inkább Kína javára tolódik, ugyanakkor nem célja az EU elidegenítése. Az Unió továbbra is fontos gazdasági partnere marad. Ennek ellenére – ahogy a tavaszi ritkaföldfém-export korlátozásának fenyegetése is jelezte –, Peking kész élni a nyomásgyakorlás eszközeivel is, ha úgy érzékeli, hogy az EU túlságosan kritikussá válik.

Ursula von der Leyen kijelentése, miszerint „fordulóponthoz ért a kapcsolat”, realitást tükröz, mert leszámol azzal az illúzióval, hogy a nemzetközi környezet és azon belül az amerikai külpolitika változása újra egymás irányába tolhatja az EU-t és Kínát. Az EU valószínűleg továbbra is az USA geopolitikai stratégiájához igazodik, ami rövid távon politikailag stabil irány, hiszen megfelel az európai politikai elit és választói többség elvárásainak. Hosszú távon azonban ennek fájdalmas következményei lehetnek: az Európai Unió ezzel gyakorlatilag lemond arról, hogy Kínában ne csupán kihívót, hanem a versenyképessége és globális pozíciója erősítésének egyik lehetséges partnerét is lássa. A csúcstalálkozó tanulsága alapján úgy tűnik, végleg lezárult az a korszak, amelyben Kínát egyszerre kezelték partnerként, versenytársként és rendszerszintű kihívóként – s mindebből immár csak a nyílt nagyhatalmi versengés maradt.

John Lukacs Világrend Elemzések 2025/9

A John Lukacs Világrend Elemzések sorozat a globális politikai és gazdasági rend átalakulásával kapcsolatos legfontosabb kérdéseket tárgyalja. A sorozat célja, hogy tudományos igénnyel megírt elemzéseken keresztül hozzájáruljon a világrend változásáról folytatott diskurzushoz, és feltárja a nemzetközi kapcsolatokban zajló dinamikákat. Az elemzések a nagyhatalmi versengést, a globális politikai struktúrák átalakulását, valamint a 21. századi világpolitikai tájat formáló kulcsszereplők külpolitikáját elemzik.

A sorozatot a John Lukacs Intézet keretében működő Amerika Kutatási Program és a Kína és Indopacifikus Régió Kutatási Program közösen szerkeszti. A sorozat szerzői elsősorban az Intézet kutatói, kutatócsoportjaink tagjai, de külsős szakértők is részt vehetnek, akik a tudományos követelmények betartásával kívánják kifejezni véleményüket. Az elemzések angol és magyar nyelven egyaránt elérhetőek, és céljuk, hogy a tudományos közösség, a döntéshozók, valamint a szélesebb közönség számára is értékes és hasznos betekintést nyújtsanak a világrend változásába.

Kiadó:

John Lukacs Intézet
Eötvös József Kutatóközpont
Nemzeti Köszolgálati Egyetem

ISSN: 3094-113X

Szerkesztők:

Csizmazia Gábor, Eszterhai Viktor, Tárnok Balázs

Szakmai lektor:

Csizmazia Gábor, Tárnok Balázs

© Szerző(k)

A kiadó elérhetősége:

1441 Budapest, Pf. 60.
Tel: 00 36 1 432-9000
E-mail: jli@uni-nke.hu